

Dr. ec. Radu Mihai CRIȘAN

CÂT DE „*RETROGRAD*” ESTE MIHAI EMINESCU?

7 răspunsuri unui procuror

(Textul integral al precizărilor pe care le-am făcut, asupra lucrării *TESTAMENTUL POLITIC AL LUI MIHAI EMINESCU* – Editura Cartea Universitară, București, 2005 – în calitate de autor al ei, cu prilejul interviului pe care doamna Dr. Irina Airinei, redactor la Radio România Cultural, mi l-a luat în ziua de 9 august 2005)

Cartea™
Universitară

BUCUREȘTI
2005

Editura Cartea Universitară

Str. Prof. Ion Bogdan, nr.11 A, sector 1, București

Tel.: 021-211 01 54; Fax: 021-211 58 47

e-mail: cartea.universitara@pcnet.ro,

www.carteauniversitara.ro

Editură acreditată de *Ministerul Educației și Cercetării prin Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior.*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României CRIȘAN, RADU MIHAI I.

**Cât de "retrograd" este Mihai Eminescu? : 7
răspunsuri unui procuror / Radu Mihai I. Crișan. –
București : Cartea Universitară, 2005**

ISBN 973-731-179-5

821,135,1,09 Eminescu,M.

929 Eminescu, M.

ISBN 973-731-179-5

*Va veni ziua în care și
pietrele vor vorbi adevărul, în care
cartea faptelor petrecute va sta
deschisă și se va citi atât de
lămurit, încât toată doctrina
paralogismelor nu va fi în stare
să-i întunece înțelesul .*

*Mihai Eminescu**

**<<Românul>> continuă și acum..., Timpul, 2 noiembrie 1877,
în Opere vol. X, Ediție critică întemeiată de Perpessicius,
Editura Academiei, București, 1989, pag. 3*

Sfintei Treimi

REZUMATUL ÎNTREBĂRILOR

- I. De unde și până unde îl scoateți dumneavoastră pe Eminescu autor de testament *politic*? 10
- II. Cine și de ce considerați că ar avea interes să blocheze accesul publicului la scrierile, fie ele chiar politice, ale lui Mihai Eminescu?
Vă numărați, cumva, printre adepții teoriei omniprezentei conspirații mondiale împotriva poporului român? 11
- III. De când este Mihai Eminescu Dumnezeu? 14
- IV. Dumneavoastră, ca cetățean român, cu ce drept vă permiteți să vă situați mai presus de lege, și să definiți națiunea pe baza criteriului etnic, adică rasial?
Și doi: ce vă face să fiți atât de sigur că Eminescu ar fi «marele luminător de conștiință hotărât de Dumnezeu pentru români»? 16
- V. În privința rasismului, ce părere aveți despre Eminescu? Care este poziția dumneavoastră față de acuzațiile de

xenofobie și antisemitism care i se aduc?	21
VI. Sunteți antisemit?	26
VII. Lămuriți-mă două lucruri:	
- <i>primo</i> : De ce marele geniu al scrisului, Eminescu, dacă a vrut într-adevăr să lase posterității un testament, nu și l-a redactat singur, de-a ajuns acum necesar să i-l întocmiți dumneavoastră?;	
- <i>secundo</i> : Care este, până la urmă, "testamentul" politic eminescian?	
	29-32

----- * * -----

Stimați ascultători,

Desigur, nu e o bucurie, dar nici un secret pentru nimeni, că timpul pe care ni-l putem permite a-l petrece hoinărind prin librării este din ce în ce mai puțin.

Așa se face că, atunci când reușim să ne vedem ajunși printre rafturile cu cărți, primele, și poate singurele, care ne stârnesc curiozitatea sunt cele cu titluri incitante și coperte viu colorate.

O astfel de prezență editorială este și «Testamentul politic al lui Mihai Eminescu», lucrare apărută în această primăvară la editura bucureșteană Cartea Universitară.

Îmi place să sper că dumneavoastră, trăind ca și mine într-o țară în care încă din primele clase de școală ni s-a vorbit mereu despre Eminescu *doar* ca despre un mare poet, nu mă veți judeca prea aspru dacă vă mărturisesc șocul sufletesc pe care mi l-a provocat vederea acestei cărți: Adică cum? Eminescu să se fi ocupat și de politică? Și încă *nu oricum*, ci chiar pe tărâmul elaborărilor doctrinare? Poate fi cu puțință așa ceva? Și, dac-o fi, atunci de ce nici unul din dascălii mei nu mi-a pomenit niciodată nimic despre asta?

Intrigată, am pus mâna pe telefon și, după ce-am luat de la Informații numărul, am sunat la Cartea Universitară, rugându-i să-mi înlesnească un dialog cu autorul, domnul doctor în economie Radu Mihai Crișan, prezent astăzi, alături de mine, în studio.

Domnule Crișan, ați auzit tot ceea ce am spus și, cu siguranță, intuiți rugămintea mea... Aveți cuvântul.

Mai întâi, vă mulțumesc pentru invitație și vă mărturisesc că emoția îmi gătuie glasul.

În foarte puține cuvinte spus, consider că lucrarea *Testamentul politic al lui Mihai Eminescu*:

- este mesajul militant eminescian, alcătuit din înseși cuvintele lui Mihai Eminescu, așa cum le-a încredințat el eternității, prin scrisul său jurnalistic;
- constituie, deopotrivă, atât o analiză lucidă a vieții politice din România, cât și o mărturisire de

credință făcută de Mihai Eminescu neamului său;

- dezvoltă, fără menajamente, bolile politice și economice care macină organismul țării și formulează direcții de acțiune realiste, menite să-l însănătoșească.

Rugându-vă să judecați dumneavoastră, permiteți-mi să citez, la întâmplare, o singură frază:

“E clar că un stat care cheltuiește pentru *pretinse* necesități politice mai mult decât poate suporta producția poporului va ajunge, pas cu pas, la sărăcie, prospăită cu vorbe, dar din ce în ce mai simțitoare prin trebuințele miilor de indivizi pe care un sistem fals i-a ridicat, prefăcându-i în exploatatori ai averii publice”, precum și că, “sărăcia e un izvor de rele fizice și morale, care, la rândul lor, sunt cauze ale decadentei economice”.

I.

Domnule Crișan, vă mărturisesc că, personal, despre Eminescu știam că a scris poezii și nuvele. Chiar de pe băncile școlii m-i s-a întipărit permanent expresia *POETUL Mihai Eminescu*.

Atunci, de unde și până unde îl scoateți dumneavoastră autor de testament *politic*?

Stimată doamnă Airinei, găsesc nedumerirea dumneavoastră ca deplin justificată.

La rândul meu, până cu câțiva ani în urmă, nutream, victimă a unei propagande pe cât de abile, pe atât de interesate în falsificarea adevărului, aceeași convingere. Și ca noi, atâția și atâția alți semeni.

Spre norocul meu însă, începând din 1998, pe măsură ce înaintam în cercetarea de doctorat, deslușeam, încet încet, un cu totul alt Eminescu. Așa se face că după contactul avut cu publicistica eminesciană, sunt ferm convins (și *argumentat* convins) că personalitatea creatoare a lui Mihai Eminescu înseamnă, *cu nimic mai prejos decât poetul*: un economist profund și un sociolog de finețe, în simbioză deplină cu un geniu profetic și cu un român autentic.

Și cum firește, sociologicul și economicul, în interdependența lor, determină politicul, iar acesta, la rândul său, le modelează pe amundouă, este de la sine înțeles că orice investigație a unei realități naționale e, prin însăși natura obiectului său, obligată să le integreze organic pe toate trei. Așa a ajuns Eminescu gânditor politic. Și-n treacăt fie spus, tot așa a ajuns și economistul căruia îi vorbiți acum să se “vaccineze”, dacă acceptați expresia neacademică, în sociologie și în politică.

II.

Ați folosit o expresie care mă intrigă: «propagandă abilă și interesată în ascunderea adevărului despre Eminescu». Cine și de ce considerați că ar avea interes să blocheze accesul publicului la scrierile, fie ele chiar politice, ale lui Mihai Eminescu?

Vă numărați, cumva, printre adepții teoriei omniprezentei conspirații mondiale împotriva poporului român?

Doamna Airinei, mai întâi, îngăduiți-mi să fac o precizare legată de expresia pe care mi-o atribuiți:

Am spus, propagandă «interesată în falsificarea», iar nicidecum doar în simpla *ascundere* a adevărului. Ceea ce este și mai grav!

Explic. Și îmbin totodată explicația cu răspunsul la cele două întrebări propriu-zise:

Îmi place să cred că nu sufăr nici de mania persecuției, și că nici nu văd pretutindeni doar complotiști și comploturi. Iar cuvintele dumneavoastră îmi dau sentimentul că sunteți o persoană echilibrată, care gândește cu propriu-i cap și are mult bun simț.

Deschizând o lucrare de strategie a războiului, fie contemporană nouă, fie chiar scrisă în antichitate (cum ar fi bunăoară cea a lui Sun Tzu), vedem statuată ca *esențială* pentru dobândirea victoriei, identificarea și anihilarea centrului de greutate, mai ales moral-psihologic, al adversarului.

Ei bine, mai ales când e vorba de neamuri, acest centru este alcătuit, cu precădere, din valorile-simbol ale culturii naționale, alături de tradiții și de credința religioasă.

Prin urmare, împotriva *acestor* elemente, agresorul duce, permanent, o luptă pe cât de perfidă, pe-atât de necruțătoare. Iar agresiunea, se înțelege de la sine, nu trebuie să fie neapărat *nici declarată și nici armată*, ba chiar e mai

eficientă cu cât victimele ei o conștientizează mai puțin... Deh... altfel le-ar putea încolți în minte dorința să se apere... altfel agresorul ar putea suferi pierderi grele...

Și-așa stând lucrurile, când atât de frecvent, emisiuni televizate, producții radiofonice, filme, articole de ziar, sau chiar persoane publice, se întrec în a împrășca cu noroi tot ceea ce este specific românesc, de ce n-am fi îndreptățiți, noi românii, să ne-ntrebăm dacă nu cumva agresiunea împotriva neamului nostru este în plină desfășurare?

Și, mai departe, dacă Eminescu, așa cum o serie de cercetători onești au demonstrat, reprezintă axa spiritului românesc, cum să interpretăm întemnițarea timp de zeci de ani a scrisului său doctrinar, *inclusiv a unei considerabile părți din opera poetică*, la fondul de carte interzis de către o guvernare dovedit-deznaționalizatoare. Sau cum să înțelegem mulțimea de blasfemii puse în circulație pe seama lui, neadevăruri care au otrăvit conștiințele atâtor generații la rând?

Să ne mai mirăm oare că, majoritatea semenilor noștri, lipsiți de lumina mărturisitoare a scrierilor economice, politice și sociale

eminesciene, își pierde busola autoapărării intereselor vitale, devenind prăzi ușoare și profitabile pentru oricine se pricepe să le speculeze deruta? Ori că, și mai rău, dând necondiționată crezare calomniilor, ajung nu numai să se priveze de orice premisă măcar de a-și recăpăta puterea combativă, dar încep să urască și să desconsidere chiar izvorul de la care le-ar putea veni regenerarea?

III.

Domnule Crișan, în opinia dumneavoastră, despre Eminescu s-au rostit «blasfemii». Acesta este, după câte știu, un termen care ține de religie. Pot primi o astfel de etichetare doar invectivele grave aduse Divinității.

De când este Mihai Eminescu Dumnezeu?

Doamna Irina Airinei, admir sufletul dumneavoastră pios, care recunoaște și apără primatul incontestabil al Dumnezeirii.

Acestui suflet, ca și sufletelor tuturor semenilor care ne aud, voiesc să le precizez, din capul locului că, prin ceea ce-am spus și susțin cu

toată tăria, nu intenționez să contest câtuși de puțin măreția și atotputernicia lui Dumnezeu. De crima spirituală a desconsiderării Domnului, dusă până la negarea existenței Lui, s-a făcut, prea destul, vinovată Renașterea. Iar crima respectivă a fost așa de limpede demascată și de un Eminescu, și de-un Petre Țuțea sau un Nae Ionescu, încât n-are nici un rost să insist asupra ei.

Vreau să subliniez însă altceva, anume că fiecărui neam, căci Dumnezeu le iubește pe fiecare deopotrivă, Divinitatea îi dăruiește un mare luminător de conștiință, întrupat din carnea și din sângele națiunii în slujba căreia îi este hărăzit să-și devoteze viața. Plămada lui înmănunchează, în chip organic, cele mai de seamă calități și însușiri ale etniei pe care o reprezintă. Asta îl face apt să se identifice cu sufletul neamului său și să-și poată îndeplini misiunea divină.

Iar întrucât, pentru națiunea română, marele luminător de conștiință hotărât de Dumnezeu, avem toate temeiurile să fim încredințați că este Eminescu, înseamnă că aceia care se străduiesc să-i întineze imaginea, aduc, prin acțiunea lor, ofensă lui Dumnezeu, adică blasfemează.

Și-atunci, ca să exemplific, este sau nu este blasfem acțiunea de-a căuta să discreditezi un astfel de om, prezentându-l cu obstinație lumii drept «nebun», și făcând, ca să-ți iasă pasența, în mod deliberat, abstracție de faptul (verificabil de altfel) că, în miile de pagini ale operei sale de-o viață nu există nici o contradicție logică?; totul: publicistică, poezie, manuscrise, constituind un ansamblu organic și armonios, de o coerență fără fisură...

IV.

După cum cunoașteți, în România, discriminarea etnică este interzisă prin lege.

Atunci, dumneavoastră, ca cetățean român, cu ce drept vă permiteți să vă situați mai presus de lege, și să definiți națiunea pe baza criteriului etnic, adică rasial?

Și doi: ce vă face să fiți atât de sigur că Eminescu ar fi «marele luminător de conștiință hotărât de Dumnezeu pentru români»?

Stimată doamnă, onorați radioascultători,

Într-adevăr în România discriminarea etnică este interzisă prin lege.

Dar, tot în România, ca de altfel peste tot în lume, realitatea eredității este confirmată de știința geneticii.

Și-atunci, când, pe de o parte, însăși sociologia din mileniul INTERNET-ului atestă faptul că “*apartenența etnică* configurează identitatea persoanei”; ba mai mult chiar, că “*orientează procesul cunoașterii psihologice prin implicarea noțiunilor de etnotip și conduită etnică*”, iar pe de alta, în esență, rasa din biologie este sinonimul etniei din sociologie și al națiunii din politică, acuzația ce-mi aduceți începe să se clatine serios.

Și ca să vă convingeți că este complet lipsită de fundament, vă rog, servindu-vă de discernământul pe care v-am mărturisit că vi-l admir, să-mi spuneți în ce măsură a recunoaște pur și simplu existența ca atare a unei realități obiective (etnia română), este totuna cu a solicita să fie discriminată pozitiv, adică favorizată, în raport cu alte realități, la fel de obiective ca și ea (etniile conlocuitoare).

Iar pentru că m-ați provocat prevalându-vă de legile țării, care, cum just spuneți, sunt obligatorii pentru toți cetățenii ei, vă rog să cumpăniți un pic declarațiile făcute în presa centrală chiar la începutul acestei veri, de către un

reprezentant al unei etnii conlocuitoare, potrivit căruia, membrii ei se consideră îndreptățiți la discriminare pozitivă față de elementul românesc, invocând o “privare de multe drepturi și o robie, suferite amundouă din partea majoritarilor români”, dar fără să explice, totodată, de ce bunăoară, dacă erau *într-adevăr* atât de odios tratați aici, nici vitregiții nu făceau vreun demers să părăsească țara, nici conaționalii lor de peste hotare nu conteneau să imigreze în ea.

Și, dacă tot veni vorba de reparații și de favoruri, de ce, de pildă, ar fi oare etnicii români, sau chiar și alți *cețățeni* ai țării, neîndreptățiți să ceară statului român privilegiul de a fi discriminați pozitiv, drept compensație pentru valul de dispreț pe care-l revarsă străinătatea asupra lor, urmare atitudinii nedemne manifestate curent peste granițe de mulți dintre membrii etniei revoltate? Etnie ce, culmea, în pofida notorietății prejudiciului pe care atitudinea în cauză îl provoacă României, beneficiază, după cum chiar ea recunoaște public, atât legal cât și efectiv, de privilegiul respectivei discriminări... Hm... O fi legalul întotdeauna și *legitim*?

Și, de ce dacă revoltații sunt atât de mult pătrunși de spiritul dreptății, continuă dezinvolt să măsoare cu măsură dublă, prezentându-se în

străinătate ca *cetățeni*, dar solicitând în țară tratament de *etnici*?

Iar ceea ce iarăși găsesc a fi de o gravitate extremă este *sinonimia* pe care legislația țării o face între *cetățenie* și *naționalitate*, concepte care, de fapt, exprimă realități diferite:

- *cetățenia*: starea *juridică* a unui om de a fi supus al unui stat național;
- *naționalitatea*: apartenența *prin naștere* a unei persoane fizice la o anumită etnie.

Acesta este încă un motiv pentru care am rostit apăsat cuvântul «cetățeni». Căci, atâta vreme cât, de pildă, pe fiecare pașaport, *indiferent de etnia titularului său*, va sta scris **NAȚIONALITATEA: CETĂȚEAN ROMÂN**, orice infracțiune de drept comun comisă peste graniță de către persoane care fac parte din *orice* altceva numai din nația română nu, va fi pusă de străinătate în seama neamului românesc, care *nu* a savârșit-o... Mai mult, va fi exploatată dușmănos împotriva lui chiar înlăuntrul țării, prin acțiunea dizolvantă a atâtor și-atâtor organe de presă care,

în relatarea evenimentelor, ignoră cu desăvârșire esențiala diferență de care-am vorbit.

Referitor la cea de a doua dumneavoastră întrebare:

Dacă expresia folosită de mine *marele luminător de conștiință hotărât de Dumnezeu pentru națiunea română*, considerați că este inadecvată pentru Eminescu, vă rog să-mi sugerați dumneavoastră cum s-ar cuveni să calific un om care, în doar două vorbe spus:

- este părintele ideologiei naționale moderne în evoluția noastră;
- care dintre toate geniile neamului românesc rămâne și azi singurul care a investigat *toate* domeniile de activitate fundamentale națiunii și a avansat soluții pentru propășirea lor;
- și care și-a întemeiat întregul sistem de gândire (străbătut de la un capăt la altul, ca de un fir

roșu, de primatul adevărului și al iubirii de neam) pe valorificarea organică a raporturilor dintre național și universal, conținutul său potențând experiența și tradiția românească, prin ceea ce le este compatibil și le-ar putea fi folositor, din marele izvor de înțelepciune: omenirea.

V.

Spuneți-mi vă rog, dumneavoastră susțineți că nu sunteți rasist.

Dar despre Eminescu ce părere aveți în această privință? “Gurile rele” vorbesc mereu de xenofobia și de antisemitismul lui...

Doamna Airinei,

Mai întâi, ca să fim siguri că vorbim aceeași limbă, simt nevoia unor precizări terminologice.

Atât termenul «xenofobie», cât și cel de «antisemitism» sunt actualmente folosiți impropriu.

Înțelesul lor autentic este:

1. xenofobia: *frică* față de străini - înțelegi ca *persoane* (*inclusiv colective: neamuri*) -, iar nicidecum de ură împotriva lor. Obârșie: xeno – străin și phobos – frică;
2. antisemitismul: aversiune față de semiți – înțelegi tot ca *persoane*. Cuvântul «semiți» desemnează toate cele mai bine de 20 de neamuri descendente ale patriarhului biblic Sem, care neamuri includ, ironia sortii, și pe arabi, dar și pe evrei.

Spun «ironia sortii» având în vedere adversitatea istorică reciprocă dintre evrei și arabi, notorie de veacuri pe plan mondial.

Și-atunci, mă cutremură următorul gând: să fie oare evreii cei mai crunți antisemiți?!

De aceea, pentru a putea să mă fac înțeles în societate, folosesc cei doi termeni în înțelesul lor consacrat, deși este denaturat, dar, totodată, îmi iau îngăduința să sugerez ca forme, chiar dacă nu desăvârșite, oricum mai proprii:

- pentru adversitatea contra străinilor *ca persoane*: «antixenie»;
- iar pentru cea împotriva evreilor *ca persoane*: «antiudaism».

Mai mult decât atât, nu văd deloc necesitatea utilizării unui termen distinct pentru aversiunea îndreptată contra evreilor, atâta vreme cât ei se află în raport de parte-întreg cu categoria străinilor, pentru resentimentele împotriva căreia există *deja statuat* un cuvânt.

Totodată, accentuez în mod deosebit, asupra distincției esențiale existente între a urâ persoana *în sine, ca ființă*, și a răspunde îndreptățit, chiar cu indignare, acelor *atitudini ale ei* care îți cauzează prejudicii. Mărturie că agresorii de rea credință cunosc perfect respectiva distincție stă înverșunarea cu care aruncă asupra victimelor lor eticheta de

reacționari. Acest termen este și el utilizat astăzi cu sens falsificat, lumea ajungând să-i considere, din oficiu, pe cei cărora le este aplicat, ca pe niște ticăloși. Autenticul său înțeles este însă cu totul altul: *reacțiunea* certifică o stare perfect normală, întemeiată pe înseși legile fizicii. Amintiți-vă elementarul principiu al acțiunii și reacțiunii. Sesizați de îndată că reacțiune înseamnă reacție, adică *răspuns* al unei entități la influența exercitată asupra sa de către o altă entitate. Dealtfel, biologii, și nu numai ei, pot certifica oricând că *reactivitatea* este una dintre caracteristicile fundamentale ale oricărui organism viu și sănătos. Diminuarea ei este semn de boală, iar dispariția ei atestă moartea... Firește însă, orice agresor preferă ca atacul să-i fie ușurat de inerția victimei...

În ceea ce-l privește pe Eminescu, consider, așa cum am consemnat în lucrarea mamă a celei despre care discutăm acum (intitulată: Spre Eminescu. Răspuns românesc la amenințările prezentului și la provocările viitorului), că ambele acuzații ce i se aduc (adică atât cea de xenofobie, cât și cea de antisemitism) sunt lipsite de legitimitate și că provin, atunci când cei care le formulează sunt de bună credință, dintr-o părere

lacunară și/sau deformată asupra scrierilor eminesciene.

Așa cum cercetători de variate specialități relevă cu prisosință în analizele lor, numele lui Mihai Eminescu a fost foarte mult legat de teoria păturii parazitare instalate la cârma țării, interpretată injust ca atitudine xenofobă.

De fapt, folosind un stil polemic, violent și plastic (căruia, fiind, mai întâi de toate, creator liric, i-a accentuat, în mod firesc, nota emoțională până la patetism), poetul nu ieșea din pozițiile sale *economice*.

Adversitatea sa declarată și totală față de acești spoliatori, în majoritate străini, n-a avut *niciodată* un suport *etnic*, ci economic și social.

Nu prejudecăți xenofobe și nici vreun naționalism retrograd l-au făcut să-i acuze de parazitism și cosmopolitism, ci considerente de ordin economic, social și național-patriotic; el ridicându-se, ori de câte ori i s-a ivit ocazia, împotriva *comportamentului* paraziților și speculanților de orice etnie.

În materie de elemente străine, în raționamentele sale accentul cădea pe contribuția pe care acestea o aduceau sau nu la progresul țării, iar *nicidecum* pe apartenența lor la o etnie sau alta.

Așadar, munca împreună cu valorile ei economice și morale constituie criteriul suprem prin prisma căruia și-a elaborat el judecățile.

Pornind de la necesitatea muncii, Mihai Eminescu ajunge chiar să formuleze o teorie socială a compensației, stabilind drept obligație imperioasă, pentru toți membrii societății (atât indivizi cât și clase sociale), desfășurarea, în schimbul posibilităților de trai pe care li le asigură societatea, a unei activități utile ei.

De aceea, verbul lui de foc îi critica pe toți cei care nu depuneau o muncă socialmente-națională productivă, care trăiau din speculă (în special cu băuturi spirtoase), care urmăreau să obțină strălucire și averi făcând alpinism social pe umerii claselor pozitive.

Și tot de-aceea, caracterul *etic-justițiar* al raporturilor sociale este constanta inexorabilă a întregii gândiri eminesciene.

VI.

Domnule Crișan, știți la fel de bine ca și mine că moda este asemeni unui magnet uriaș căruia, cu cât cauți mai mult să i te împotrivești, cu atât te atrage mai tare. Știți,

poate, de asemenea, adagiul practic că cea mai sigură cale de a scăpa de o tentație este satisfacerea ei.

Ei bine, fiindcă este și la modă și pentru că mă și tentează, nu-mi pot opri întrebarea: Sunteți antisemit?

Doamna Airinei, personal văd în modă ceva omenesc, și în tentație, cu precădere, o vioiciune a spiritului feminin. Iar dumneavoastră cumulați ambele calități, sunteți și om și femeie... N-am ce face... Vă răspund:

După părerea mea, nu sunt nici antisemit și nici filosemit.

Sunt conștient că Mântuitorul Iisus s-a întrupat ca om în sânul poporului evreu, consider practice învățămintele Vechiului Testament, admir profunzimea cugetării rabinice și nu-i consider pe evrei ca sursă a tuturor relelor lumii.

Totodată, consider că adevărata lor misiune în lume este să ofere celorlalte etnii, ca model benefic pentru propășirea fiecăreia dintre ele, tăria coeziunii iudaice.

Aminteam puțin mai devreme că soarta mi-a pus sub ochi o serie de materiale documentare.

De aceea, în spiritul fidelității față de obiectivitatea științifică, nu pot să fac abstracție nici de faptul că în consistentul dicționar de personalități evreiești, scris numai de autori evrei, tradus în românește de un colectiv condus de o evreică și apărut în urmă cu patru ani la Editura Hasefer – oficial evreiască, Karl Marx este prezentat ca, «descendent (atât după mamă cât și după tată) al unei *lungi* genealogii de rabini», iar o seamă dintre conducătorii la vârf ai loviturii de stat bolșevice și, totodată, ai regimului comunist sovietic, sunt și ei prezenți.

De asemenea, în același spirit de onestitate științifică, promovat de altfel, cu multă elocință în toate luările de poziție oficiale evreiești, văzute, citite sau audiate de mine până azi, nu pot nesocoti nici elemente precum:

- prezența în același dicționar de personalități iudaice, a unei ample rubrici biografice dedicate bancherilor Rotschild;
- sau includerea în prestigioasa lucrare *Iluștri francmasoni*

(apărută în 1999 la Editura Nemira), atât a lui Hitler cât și a lui Mussolini, în contextul în care analiza comparativă a celor două culegeri biografice, reliefează prezența, deloc rară, în lume, la nivelul conducerii francmasonice superioare, a unor proeminente personalități evreiești.

Prin urmare, la aflarea unor astfel de știri, este oare nejustificat din parte-mi, *nu să contest*, ci să manifest doar o circumspecție metodică, descartiană dacă vreți, asupra veridicității felului în care, manualele contemporane de istorie și majoritatea mass-mediei oficiale, comentează, de exemplu, realități de răscruce ale istoriei universale, cum sunt al doilea război mondial, capitalismul și comunismul?

VII.

Domnule Radu Crișan, pasionați amundoi de dialog, nici n-am băgat de seamă cum înaintează timpul. Mai dispunem doar de câteva minute.

Așadar, mulțumindu-vă pentru participarea la emisiune, vă rog, lămuriți-mă două lucruri:

- ***primo*: De ce marele geniu al scrisului, Eminescu, dacă a vrut într-adevăr să lase posterității un testament, nu și l-a redactat singur, de-a ajuns acum necesar să i-l întocmiți dumneavoastră;**
- ***secundo*: Care este, până la urmă, “testamentul” politic eminescian?**

Distinsă doamnă,

După cum recunoașteți dumneavoastră foarte just, Mihai Eminescu rămâne, fără îndoială, un mare geniu scriitoricesc.

Cu siguranță, orice mesaj ideatic ar fi dorit să adreseze semenilor săi, el însuși era cel mai în măsură să-l formuleze.

Eminescologi ale căror cercetări consacrate vieții și operei sale, le consider vrednice de toată atenția, ne dezvăluie faptul că strategia de creație pe termen lung a lui Eminescu era ca, mai întâi (adică în anii tensionați ai muncii

de redactor) să-și elaboreze întregul arsenal de idei, urmând ca, pe urmă, în partea a doua a vieții (pe care și-o dorea pe cât posibil mai tihnită), să-și asambleze ideile, închegând astfel cel puțin câte un tratat științific în fiecare domeniu pe care l-a aprofundat.

Destinul însă, l-a împiedicat să-și poată împlini a doua parte a visului; în schimb, ne-a făcut nouă favoarea să fim beneficiarii finalizării, pot spune depline, a celei dintâi.

Inițial m-am străduit să înfățișez icoana unitară a gândirii sale economice și, cu vremea, avansând în lucru, am început să devin tot mai conștient de interdisciplinaritatea și organicitatea întregii opere.

Identificând în arhitectonica acesteia, economicul ca bază de raționare și politicul ca loc geometric, am simțit că ar fi imoral din parte-mi să nu împărtășesc semenilor această quintesență, sub formă de material unitar.

Așa s-a născut, ca asamblare logică de idei citate, cartea despre care vorbim acum.

În privința răspunsului la cea de-a doua întrebare, pentru a mă încadra în puținele clipe rămase, cu permisiunea dumneavoastră, voi citi micul text eminescian de pe prima copertă a cărții:

“Nu voim să trăim într-un stat poliglot, unde așa numita patrie este deasupra naționalității.

Singura rațiune de a fi a acestui stat, pentru noi, este naționalitatea lui *românească*. Dacă e vorba ca acest stat să înceteze de-a mai fi românesc, atunci o spunem drept că ne este cumplit de indiferentă soarta pământului lui.

Voim și sperăm *nu* o întoarcere la un sistem feudal, *ce nici n-a existat cândva în țara noastră*, ci o mișcare de îndreptare a vieții noastre publice, o mișcare al cărei punct de vedere să fie ideea de stat și de naționalitate”.

Vă mulțumesc la rândul meu.

----- * * -----